

Abstrakty

E. Sokolnicka, A. Staszewska

„Granice wolności słowa a bezpieczeństwo informacyjne: rola państwa w przeciwdziałaniu fake newsom”

Wolność słowa stanowi jedną z podstawowych wartości demokratycznego państwa prawa, jednak rozwój technologii cyfrowych i mediów społecznościowych stawia przed ustawodawcą oraz organami państwa nowe wyzwania związane z ochroną bezpieczeństwa informacyjnego. Celem artykułu jest analiza granic wolności wypowiedzi w kontekście zjawiska dezinformacji oraz ocena wpływu fałszywych informacji na bezpieczeństwo państwa i społeczeństwa. W opracowaniu przedstawiono standardy ochrony wolności słowa wynikające z obowiązujących regulacji prawnych oraz omówiono przesłanki dopuszczalnych ograniczeń tej wolności, związanych z ochroną bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego oraz praw i wolności innych osób. Scharakteryzowano pojęcie dezinformacji i fake newsów jako narzędzi celowego wprowadzania odbiorców w błąd, zwracając uwagę na rosnącą rolę mediów społecznościowych oraz sztucznej inteligencji w tworzeniu i rozpowszechnianiu zmanipulowanych treści. Wskazano, że współczesne zagrożenia informacyjne wymagają wyważenia pomiędzy ochroną wolności wypowiedzi a koniecznością przeciwdziałania działaniom naruszającym bezpieczeństwo informacyjne państwa. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że skuteczne ograniczanie dezinformacji wymaga nie tylko odpowiednich instrumentów prawnych, lecz także rozwijania edukacji medialnej, kompetencji krytycznego myślenia oraz współpracy administracji publicznej, środowiska naukowego i podmiotów odpowiedzialnych za funkcjonowanie platform cyfrowych.

K. Mielnik

„Dysfunkcje rodziny jako źródło zagrożeń dla bezpieczeństwa społecznego młodego pokolenia”

Rodzina odgrywa fundamentalną rolę w procesie socjalizacji oraz kształtowania poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Zaburzenia prawidłowego funkcjonowania rodziny mogą jednak prowadzić do poważnych konsekwencji dla rozwoju jednostki oraz bezpieczeństwa społecznego. Celem artykułu jest analiza wpływu dysfunkcji rodzinnych na bezpieczeństwo społeczne młodzieży oraz wskazanie znaczenia działań profilaktycznych i instytucjonalnych w ograniczaniu negatywnych skutków kryzysów rodzinnych. W opracowaniu omówiono najczęściej występujące dysfunkcje rodziny, w tym przemoc domową, uzależnienia, zaniedbanie opiekuńczo-wychowawcze oraz osłabienie więzi rodzinnych, analizując ich wpływ na zachowania młodych ludzi, proces socjalizacji oraz ryzyko występowania zjawisk takich jak wykluczenie społeczne, zachowania dewiacyjne czy konflikty z prawem. Zwrócono uwagę na

rolę państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji systemu pomocy społecznej, oświaty i wymiaru sprawiedliwości w zakresie wspierania rodzin znajdujących się w kryzysie oraz podejmowania działań interwencyjnych. Podkreślono znaczenie wczesnej diagnozy problemów rodzinnych, współpracy interdyscyplinarnej oraz realizacji programów profilaktycznych wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców i odporność społeczną młodzieży. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że skuteczne budowanie bezpieczeństwa społecznego młodego pokolenia wymaga kompleksowego wsparcia rodziny oraz prowadzenia spójnej polityki społecznej ukierunkowanej na zapobieganie dysfunkcjom i wzmacnianie potencjału środowiska rodzinnego.

J. Osiński, „Ubóstwo i wykluczenie społeczne jako problem poprawnego funkcjonowania państwa”

Ubóstwo i wykluczenie społeczne należą do najistotniejszych wyzwań współczesnej polityki społecznej, wywierając znaczący wpływ na poziom bezpieczeństwa społecznego oraz spójność państwa. Celem artykułu jest analiza zależności pomiędzy ubóstwem a wykluczeniem społecznym oraz ocena roli polityki społecznej w przeciwdziałaniu marginalizacji jednostek i grup społecznych. W opracowaniu przedstawiono istotę ubóstwa jako zjawiska wykraczającego poza brak środków materialnych, obejmującego również ograniczony dostęp do edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, usług publicznych oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Omówiono wzajemne relacje pomiędzy ubóstwem a wykluczeniem społecznym, wskazując, że oba zjawiska mogą stanowić zarówno przyczynę, jak i skutek procesów marginalizacji. Zwrócono uwagę na znaczenie polityki społecznej w ograniczaniu skutków ubóstwa poprzez realizację działań osłonowych, aktywizacyjnych i integracyjnych, ukierunkowanych na wzmacnianie samodzielności oraz zwiększanie szans na pełne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Podkreślono, że skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wymaga kompleksowego podejścia, łączącego wsparcie materialne z działaniami edukacyjnymi, aktywizacją zawodową oraz rozwojem usług społecznych. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że ograniczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego stanowi jeden z kluczowych elementów budowania bezpieczeństwa społecznego oraz wzmacniania spójności i odporności współczesnego państwa.

Y. Dereshak, O. Dub, „Pozycja geopolityczna Polski a dynamika społeczna po agresji Rosji na Ukrainę”

Agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę istotnie wpłynęła na środowisko bezpieczeństwa w Europie, prowadząc do zmian zarówno w polityce bezpieczeństwa państw regionu, jak i w sferze społecznej. Celem artykułu jest analiza wpływu wojny w Ukrainie na ewolucję roli Polski w systemie bezpieczeństwa europejskiego oraz identyfikacja wyzwań społecznych związanych z napływem uchodźców wojennych. W opracowaniu omówiono znaczenie modernizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wzmacniania potencjału odstraszenia oraz dywersyfikacji źródeł energii jako elementów kształtujących nową architekturę bezpieczeństwa na wschodniej flance NATO. Przedstawiono również społeczne konsekwencje migracji wojennej z Ukrainy, analizując zmieniające się postawy społeczne – od szerokiej mobilizacji pomocowej do bardziej pragmatycznego podejścia wynikającego z długotrwałego

charakteru kryzysu, zmęczenia społeczeństwa oraz obaw o dostępność zasobów publicznych. Zwrócono uwagę na wpływ migracji na rynek pracy, funkcjonowanie usług publicznych, procesy integracyjne oraz relacje społeczne, uwzględniając problem wykluczenia rówieśniczego i narastających napięć społecznych. Omówiono także znaczenie przeciwdziałania dezinformacji jako jednego z kluczowych elementów budowania odporności państwa na zagrożenia hybrydowe. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że skuteczne zapewnienie bezpieczeństwa wymaga równoczesnego wzmacniania potencjału obronnego państwa oraz prowadzenia spójnej polityki społecznej i migracyjnej, sprzyjającej integracji, budowaniu odporności społecznej oraz przeciwdziałaniu zagrożeniom informacyjnym.

E. Obiegło, A. Rosa

„Koncepcja polskiego dominium zamorskiego w myśli politycznej XX wieku”

W swoim wystąpieniu Autorzy podejmują analizę idei polskiego dominium zamorskiego, formułowanych w okresie II Rzeczypospolitej oraz rozwijanych w czasie II wojny światowej. Ukazują genezę tych koncepcji w kontekście uwarunkowań geopolitycznych, gospodarczych i demograficznych, wpisując je w szerszy nurt europejskiej myśli kolonialnej.

Szczególne uwaga poświęcona zostaje działalności Ligi Morskiej i Kolonialnej jako głównego promotora idei ekspansji zamorskiej, a także planowanym kierunkom działań – zwłaszcza w Afryce. Autorzy omawiają również koncepcje rozwijane przez rząd RP na uchodźstwie oraz ich związek z funkcjonowaniem polskich osiedli uchodźczych.

To wystąpienie stanowi próbę oceny realności tych projektów oraz refleksję nad miejscem Polski w globalnych koncepcjach geopolitycznych pierwszej połowy XX wieku.

I. Marcinkowska, J. Biernacka, D. Biernacka

„Przemoc domowa – rozpoznanie, wsparcie, przeciwdziałanie”

Przemoc domowa stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa jednostki i rodziny, wywołując długotrwałe konsekwencje zdrowotne, psychologiczne, społeczne i prawne. Celem artykułu jest przedstawienie problematyki przemocy domowej z perspektywy rozpoznawania jej symptomów, systemu wsparcia osób doświadczających przemocy oraz działań podejmowanych w celu jej przeciwdziałania. W opracowaniu omówiono definicję i formy przemocy domowej, czynniki ryzyka oraz skutki doświadczania przemocy przez osoby pokrzywdzone, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dzieci. Przedstawiono również obowiązujące rozwiązania prawne oraz zadania instytucji publicznych i organizacji pozarządowych odpowiedzialnych za udzielanie pomocy ofiarom przemocy. Zwrócono uwagę na znaczenie wczesnego rozpoznawania symptomów przemocy przez przedstawicieli służb społecznych, ochrony zdrowia, oświaty oraz organów ścigania, podkreślając rolę współpracy interdyscyplinarnej w skutecznym przeciwdziałaniu temu zjawisku. W artykule wskazano, że efektywna ochrona osób doświadczających przemocy wymaga nie tylko odpowiednich instrumentów prawnych, lecz także prowadzenia działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wzmacniania świadomości społecznej. Podkreślono, że skuteczność systemu przeciwdziałania przemocy domowej zależy od kompleksowego podejścia obejmującego profilaktykę, szybką

interwencję, wsparcie specjalistyczne oraz długofalową pomoc ukierunkowaną na odbudowę bezpieczeństwa i samodzielności osób pokrzywdzonych.

G. Pawlak, M. Kapuścińska, K. Kilanowski

”Pierwsza pomoc w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej”

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieci stanowi jeden z podstawowych obowiązków nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Ze względu na specyfikę pracy z dziećmi w wieku wczesnoszkolnym nauczyciele należą do grup zawodowych, które mogą być pierwszymi świadkami nagłych zdarzeń zagrażających zdrowiu lub życiu uczniów. Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia umiejętności udzielania pierwszej pomocy w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej oraz omówienie czynników wpływających na skuteczność podejmowanych działań ratunkowych. W opracowaniu scharakteryzowano podstawy prawne obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa uczniom, zakres kompetencji nauczycieli w zakresie udzielania pierwszej pomocy oraz najczęściej występujące sytuacje wymagające podjęcia działań ratunkowych w środowisku szkolnym. Zwrócono uwagę na znaczenie właściwego przygotowania pedagogów, systematycznego doskonalenia umiejętności praktycznych oraz kształtowania postaw odpowiedzialności za bezpieczeństwo dzieci. Podkreślono również rolę współpracy szkoły z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz konieczność wyposażenia placówek oświatowych w odpowiedni sprzęt i procedury postępowania w sytuacjach nagłych. Wskazano, że skuteczne udzielanie pierwszej pomocy przez nauczycieli może ograniczyć skutki zdarzeń zagrażających życiu i zdrowiu oraz zwiększyć poziom bezpieczeństwa uczniów w środowisku szkolnym.

A. Sambor, M. Leszczyńska, W. Złakowska

„Cyberbezpieczeństwo dzieci i młodzieży – wyzwania dla współczesnej pedagogiki”

Dynamiczny rozwój technologii cyfrowych oraz powszechność korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież stwarzają nowe możliwości edukacyjne, jednocześnie generując liczne zagrożenia dla ich bezpieczeństwa. Celem artykułu jest analiza współczesnych wyzwań związanych z cyberbezpieczeństwem dzieci i młodzieży oraz wskazanie roli pedagogiki w kształtowaniu kompetencji umożliwiających bezpieczne funkcjonowanie w środowisku cyfrowym. W opracowaniu omówiono najważniejsze zagrożenia występujące w cyberprzestrzeni, takie jak cyberprzemoc, grooming, sexting, uzależnienie od Internetu i mediów społecznościowych, dezinformacja, naruszenia prywatności oraz zagrożenia wynikające z rozwoju sztucznej inteligencji. Przedstawiono również znaczenie edukacji medialnej i cyfrowej, rozwijania kompetencji krytycznego myślenia oraz budowania świadomości zagrożeń wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli. Podkreślono, że skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom cyfrowym wymaga współpracy szkoły, rodziny, instytucji publicznych oraz organizacji społecznych, a także systematycznego doskonalenia kompetencji nauczycieli w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego. Wskazano, że współczesna pedagogika powinna nie tylko przygotowywać młodych ludzi do efektywnego korzystania z

technologii, lecz także kształtować odpowiedzialne postawy, odporność na manipulację informacyjną oraz umiejętność bezpiecznego funkcjonowania w społeczeństwie cyfrowym.

A. Koprowska

„Znaczenie profilaktyki w zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym”

Choroby cywilizacyjne należą do najpoważniejszych wyzwań współczesnego zdrowia publicznego, stanowiąc jedną z głównych przyczyn przedwczesnej umieralności i pogorszenia jakości życia społeczeństw. Do najczęściej występujących schorzeń zalicza się choroby układu krążenia, nowotwory, cukrzycę, otyłość oraz przewlekłe choroby układu oddechowego, których rozwój jest w dużej mierze związany ze stylem życia oraz czynnikami środowiskowymi. Celem artykułu jest przedstawienie znaczenia działań profilaktycznych w zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym oraz wskazanie ich roli w kształtowaniu zdrowia jednostki i społeczeństwa. W opracowaniu omówiono podstawowe determinanty zdrowia, czynniki ryzyka rozwoju chorób cywilizacyjnych oraz poziomy profilaktyki zdrowotnej, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki pierwotnej i wtórnej. Zwrócono uwagę na znaczenie promocji zdrowego stylu życia, właściwego odżywiania, regularnej aktywności fizycznej, profilaktycznych badań diagnostycznych oraz edukacji zdrowotnej w ograniczaniu zachorowalności i poprawie jakości życia. Podkreślono również rolę instytucji ochrony zdrowia, placówek oświatowych, administracji publicznej oraz organizacji społecznych w realizacji działań profilaktycznych i budowaniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa. Wskazano, że skuteczna profilaktyka wymaga zintegrowanego podejścia obejmującego działania edukacyjne, organizacyjne i systemowe, które sprzyjają kształtowaniu prozdrowotnych postaw oraz ograniczaniu czynników ryzyka. Inwestowanie w profilaktykę stanowi jeden z najskuteczniejszych sposobów poprawy stanu zdrowia społeczeństwa oraz ograniczenia społecznych i ekonomicznych skutków chorób cywilizacyjnych.

J. Antczak, A. Sieradzka

„Iluzja perfekcji w Internecie, a kondycja psychiczna młodego pokolenia”

Dynamiczny rozwój mediów społecznościowych oraz powszechna obecność młodych ludzi w przestrzeni cyfrowej sprzyjają kreowaniu wyidealizowanego obrazu rzeczywistości, określanego mianem iluzji perfekcji. Publikowane treści, często poddawane selekcji i modyfikacji, tworzą nierealistyczne wzorce wyglądu, stylu życia i osiągnięć, które mogą wywierać istotny wpływ na dobrostan psychiczny dzieci i młodzieży. Celem artykułu jest analiza zależności pomiędzy kreowaniem idealnego wizerunku w Internecie a kondycją psychiczną młodego pokolenia oraz wskazanie zagrożeń wynikających z nadmiernej ekspozycji na treści publikowane w mediach społecznościowych. W opracowaniu omówiono mechanizmy porównań społecznych, presję osiągania nierealistycznych standardów, zjawisko FOMO (Fear of Missing Out), uzależnienie od akceptacji społecznej oraz wpływ algorytmów platform internetowych na kształtowanie samooceny i dobrostanu psychicznego użytkowników. Zwrócono uwagę na związek między intensywnym korzystaniem z mediów społecznościowych a wzrostem poziomu stresu, lęku, obniżonego poczucia własnej wartości, zaburzeń nastroju oraz problemów związanych z obrazem własnego ciała. Podkreślono również

znaczenie edukacji medialnej, rozwijania kompetencji cyfrowych i krytycznego myślenia oraz wzmocnienia odporności psychicznej młodych ludzi jako elementów profilaktyki negatywnych skutków funkcjonowania w środowisku cyfrowym. Wskazano, że skuteczne przeciwdziałanie tym zjawiskom wymaga współpracy rodziny, szkoły, specjalistów z zakresu zdrowia psychicznego oraz instytucji odpowiedzialnych za edukację i bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.

S. Lewandowska

„Nowe regulacje prawne w zakresie ochrony funkcjonariuszy i osób niosących pomoc”

Zapewnienie skutecznej ochrony prawnej funkcjonariuszy publicznych oraz osób udzielających pomocy stanowi jeden z istotnych elementów systemu bezpieczeństwa państwa. W ostatnich latach wzrost liczby przypadków agresji wobec funkcjonariuszy służb mundurowych, ratowników medycznych oraz innych osób wykonujących zadania na rzecz bezpieczeństwa publicznego stał się impulsem do wprowadzenia zmian legislacyjnych mających na celu wzmocnienie ich ochrony prawnej. Celem artykułu jest analiza nowych regulacji prawnych dotyczących ochrony funkcjonariuszy publicznych oraz osób niosących pomoc, a także ocena ich znaczenia dla zwiększenia bezpieczeństwa wykonywania obowiązków służbowych i ratowniczych. W opracowaniu omówiono zakres wprowadzonych zmian w przepisach prawa karnego oraz innych aktach normatywnych regulujących status prawny funkcjonariuszy i osób udzielających pomocy. Przedstawiono również przesłanki wprowadzenia nowych rozwiązań oraz ich znaczenie dla przeciwdziałania przemocy wobec osób realizujących zadania z zakresu ochrony życia, zdrowia i porządku publicznego. Zwrócono uwagę na potrzebę zapewnienia równowagi pomiędzy skuteczną ochroną prawną funkcjonariuszy a poszanowaniem praw i wolności obywatelskich. Wskazano, że efektywność nowych regulacji zależy nie tylko od ich treści, lecz także od konsekwentnego stosowania prawa, właściwego przygotowania służb oraz prowadzenia działań edukacyjnych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą roli i znaczenia osób wykonujących zadania na rzecz bezpieczeństwa publicznego. Analiza prowadzi do wniosku, że nowe rozwiązania prawne stanowią istotny krok w kierunku wzmocnienia ochrony funkcjonariuszy i osób niosących pomoc, jednak ich skuteczność wymaga systematycznej oceny oraz dalszego doskonalenia.

Z. Redka

„Odpowiedzialność za szkody wywołane ruchem pojazdów autonomicznych”

Rozwój pojazdów autonomicznych stanowi jedno z największych wyzwań współczesnego prawa transportowego i prawa cywilnego, stawiając pod znakiem zapytania dotychczasowe zasady odpowiedzialności za szkody powstałe w ruchu drogowym. Zastosowanie systemów opartych na sztucznej inteligencji, automatyzacji procesów decyzyjnych oraz ograniczenie lub całkowite wyeliminowanie udziału kierowcy w prowadzeniu pojazdu powodują konieczność ponownej oceny obowiązujących modeli odpowiedzialności odszkodowawczej. Celem artykułu jest analiza obowiązujących regulacji prawnych dotyczących odpowiedzialności za szkody wywołane ruchem pojazdów autonomicznych oraz identyfikacja najważniejszych

problemów interpretacyjnych związanych z rozwojem autonomicznego transportu. W opracowaniu przedstawiono obowiązujące zasady odpowiedzialności cywilnej za szkody komunikacyjne, analizując możliwość ich zastosowania do zdarzeń z udziałem pojazdów autonomicznych. Omówiono odpowiedzialność użytkownika pojazdu, producenta, dostawcy oprogramowania oraz innych podmiotów uczestniczących w procesie projektowania, eksploatacji i aktualizacji systemów autonomicznych. Zwrócono uwagę na znaczenie regulacji prawa krajowego, prawa Unii Europejskiej oraz rozwijających się standardów dotyczących sztucznej inteligencji i bezpieczeństwa produktów. Wskazano, że obecny model odpowiedzialności oparty na tradycyjnych konstrukcjach prawnych może okazać się niewystarczający wobec nowych wyzwań technologicznych, co uzasadnia potrzebę dalszego rozwoju regulacji prawnych uwzględniających specyfikę pojazdów autonomicznych. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że zapewnienie skutecznej ochrony poszkodowanych wymaga stworzenia spójnego systemu odpowiedzialności, który będzie równoważył interesy uczestników rynku nowych technologii z potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa i pewności prawa.

N. Senska-Jakubowska

„Polityka publiczna wobec uchodźców z Ukrainy”

Agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w lutym 2022 r. doprowadziła do największego od zakończenia II wojny światowej kryzysu uchodźczego w Europie. Polska, jako państwo sąsiadujące z Ukrainą, stała się głównym krajem przyjmującym osoby uciekające przed działaniami wojennymi, co wymagało szybkiego dostosowania polityki publicznej do nowych wyzwań społecznych, organizacyjnych i prawnych. Celem artykułu jest analiza polityki publicznej wobec uchodźców z Ukrainy oraz ocena przyjętych rozwiązań w zakresie zapewnienia ochrony, integracji społecznej i dostępu do usług publicznych. W opracowaniu omówiono podstawy prawne udzielania ochrony obywatelom Ukrainy, w tym rozwiązania wynikające z przepisów prawa krajowego oraz mechanizmów Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zastosowania ochrony czasowej. Przedstawiono działania administracji rządowej i samorządowej oraz rolę organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego w organizacji pomocy humanitarnej, zapewnianiu zakwaterowania, dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, rynku pracy i świadczeń społecznych. Zwrócono uwagę na wyzwania związane z długoterminową integracją uchodźców, koordynacją działań instytucjonalnych oraz zapewnieniem spójności polityki migracyjnej i społecznej. Wskazano, że skuteczność polityki publicznej wobec uchodźców wymaga kompleksowego podejścia, opartego na współpracy administracji publicznej, organizacji społecznych, środowiska lokalnego oraz partnerów międzynarodowych. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że doświadczenia Polski mogą stanowić istotny punkt odniesienia dla kształtowania przyszłych rozwiązań w zakresie zarządzania kryzysami migracyjnymi oraz budowania odporności państwa na masowe przepływy ludności.

P. Skalska

**„Rola młodych ludzi w budowaniu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni –
wyzwania dla edukacji i administracji publicznej”**

Dynamiczny rozwój technologii cyfrowych oraz powszechna obecność młodych ludzi w środowisku internetowym powodują, że stają się oni nie tylko odbiorcami, lecz także aktywnymi uczestnikami procesów kształtujących bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni. Rosnąca skala cyberzagrożeń, dezinformacji, cyberprzemocy, naruszeń prywatności oraz nadużyć związanych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji wskazuje na potrzebę wzmocnienia kompetencji cyfrowych i obywatelskich młodego pokolenia. Celem artykułu jest ukazanie roli młodych ludzi w budowaniu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz identyfikacja wyzwań stojących przed systemem edukacji i administracją publiczną w zakresie kształtowania bezpiecznych postaw i odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych. W opracowaniu przedstawiono znaczenie edukacji medialnej i cyfrowej, rozwijania umiejętności krytycznego myślenia oraz budowania odporności na manipulację informacyjną i dezinformację. Omówiono również rolę szkół, uczelni, administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych w przygotowaniu młodych ludzi do świadomego funkcjonowania w społeczeństwie informacyjnym. Zwrócono uwagę na potrzebę prowadzenia działań edukacyjnych opartych na współpracy międzysektorowej, wykorzystujących nowoczesne metody nauczania oraz praktyczne formy rozwijania kompetencji z zakresu cyberbezpieczeństwa. Wskazano, że skuteczne budowanie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni wymaga traktowania młodych ludzi nie tylko jako grupy narażonej na zagrożenia, lecz również jako aktywnych współtwórców kultury bezpieczeństwa cyfrowego. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że rozwój kompetencji cyfrowych, odpowiedzialności społecznej oraz aktywności obywatelskiej młodego pokolenia stanowi jeden z kluczowych warunków wzmocnienia odporności społeczeństwa na współczesne zagrożenia w cyberprzestrzeni.

A. Sambor, M. Leszczyńska, W. Złakowska

„Bezpieczeństwo w sytuacjach nadzwyczajnych a bariery architektoniczne i komunikacyjne”

Zapewnienie bezpieczeństwa osobom ze szczególnymi potrzebami w sytuacjach nadzwyczajnych stanowi jedno z podstawowych wyzwań współczesnego systemu zarządzania kryzysowego. Skuteczność działań ratowniczych i ewakuacyjnych uzależniona jest nie tylko od sprawności służb odpowiedzialnych za reagowanie, lecz również od dostępności przestrzeni publicznej oraz efektywności systemów komunikacji z osobami o zróżnicowanych potrzebach. Celem artykułu jest analiza wpływu barier architektonicznych i komunikacyjnych na poziom bezpieczeństwa osób ze szczególnymi potrzebami w sytuacjach nadzwyczajnych oraz wskazanie kierunków działań zmierzających do zwiększenia dostępności i skuteczności procedur reagowania kryzysowego. W opracowaniu scharakteryzowano najczęściej występujące bariery utrudniające ewakuację, dostęp do informacji oraz korzystanie z pomocy w czasie zagrożeń, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz osób z ograniczeniami sensorycznymi i poznawczymi. Omówiono również obowiązujące regulacje prawne dotyczące zapewniania dostępności oraz rolę administracji publicznej, projektantów infrastruktury, służb ratowniczych i zarządców obiektów w

eliminowaniu barier ograniczających bezpieczeństwo. Zwrócono uwagę na znaczenie projektowania uniwersalnego, dostępnych systemów ostrzegania i alarmowania, odpowiedniego oznakowania dróg ewakuacyjnych oraz wykorzystania nowoczesnych technologii wspierających komunikację w sytuacjach kryzysowych. Wskazano, że skuteczne zwiększanie bezpieczeństwa wymaga uwzględniania potrzeb wszystkich użytkowników już na etapie planowania przestrzeni, opracowywania procedur oraz prowadzenia szkoleń i ćwiczeń z zakresu reagowania kryzysowego. Przeprowadzona analiza prowadzi do wniosku, że eliminowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych stanowi istotny element budowania odporności społecznej oraz tworzenia systemu bezpieczeństwa opartego na zasadzie równego dostępu do ochrony i pomocy.

Projekt finansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu Wektory Nauki.

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
